

SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA

Odbor ochrany složek přírody NP Šumava

Dle rozdělovníku

naše značka

SZ NPS 00986/2024/8 – NPS 03487/2024

vyřizuje / linka

Ing. Němcová / 388 450 253

datum

3. 4. 2024

Veřejná vyhláška - opatření obecné povahy k omezení přístupu veřejnosti do míst výskytu tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*) na pozemcích spadajících do katastrálních území Dolní Cazov, České Žleby, Strážný a Volary na území Národního parku Šumava

Veřejná vyhláška

Správa Národního parku Šumava jako příslušný orgán ochrany přírody dle ustanovení § 75 odst. 1 písm. e) zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále "ZOPK"), vykonávající státní správu v ochraně přírody a krajiny na území národního parku podle ustanovení § 78 odst. 2 a odst. 3 písm. l) ZOPK, v souladu s ustanovením § 173 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění

O Z N A M U J E

Opatření obecné povahy č. 1/2024 k omezení přístupu veřejnosti do míst výskytu tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*) na pozemcích spadajících do katastrálních území Dolní Cazov, České Žleby, Strážný a Volary na území Národního parku Šumava

Toto opatření obecné povahy musí být vyvěšeno nejméně po dobu 15 dnů na úřední desce Městysu Strážný, Obecního úřadu Stožec a Městského úřadu Volary a současně také způsobem umožňujícím dálkový přístup. Po sejmutí a potvrzení žádáme o zpětné zaslání.

Vyvěšeno dne: Sejmuto dne:

Zveřejněno způsobem umožňujícím dálkový přístup dne

Razítko, podpis orgánu, který potvrzuje vyvěšení a sejmutí oznámení.

SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA

1. máje 260
385 01 Vimperk
www.npsumava.cz

tel: 388 450 111
fax: 388 413 019

bankovní spojení
ČNB České Budějovice č. 2234281/0710

IČO 00583171
DIČ 102-00583171

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY Č. 1/2024

kterým se omezuje vstup do níže uvedených lokalit z důvodu ochrany zvláště chráněných druhů ptáků v době rozmnožování a hnízdění

Článek 1

Předmět úpravy

- (1) Správa Národního parku Šumava podle § 64 ZOPK, tímto opatřením obecné povahy zakazuje přístup veřejnosti do vymezených lokalit Národního parku Šumava, které jsou specifikovány v čl. 2, a to z důvodu ochrany zvláště chráněných druhů ptáků v době rozmnožování a hnízdění.
- (2) Jedná se o silně ohrožený druh uvedený v příloze vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení ZOPK:
 - silně ohrožený druh: **tetřívěk obecný** (*Tetrao tetrix*)

Článek 2

Podmínky zákazu vstupu

- (1) Vstup dle čl. 1 je omezen do následujících lokalit:
 - kú. **Dolní Cazov, České Žleby, Strážný a Volary** (dle vymezení v mapě v příloze návrhu vyhlášky).
- (2) V těchto lokalitách platí absolutní zákaz pohybu v těchto termínech:
 - **Dolní Cazov** v ploše označené v mapovém podkladu D8 je vstup omezen v období do 31. 5. 2024 a od 15. 3. do 31. 5. 2025 a od 15. 3. do 31. 5. 2026, **na komunikaci Dolní Cazov – Dolní Silnice**, která je součástí této plochy, je ve výše uvedených termínech omezen vstup vždy pouze v denní době **od 18:00 do 10:00**;
 - **v lokalitě Dobrá** v ploše označené v mapovém podkladu D11 je vstup omezen v období do 31. 5. 2024 a od 1. 3. do 31. 5. 2025 a od 1. 3. do 31. 5. 2026, a to vždy **v denní době od 18:00 do 10:00 hodin** (komunikace „*K lávce*“ není součástí vymezené plochy).
- (3) Tento zákaz neplatí pro vlastníky dotčených pozemků a na subjekty na těchto pozemcích hospodařících na základě nájmu (pachtu).
- (4) Lokality s omezením vstupu budou na vhodných místech označeny informačními tabulemi.

Článek 3

Odůvodnění

Tetřívěk obecný je druh s prokazatelně zvýšenou citlivostí (dokonce se řadí mezi 11 nejcitlivějších ptačích druhů vůči rušení) na rušení lidmi a psy a dalšími zájmovými skupinami. Na výše uvedených lokalitách dochází opakovaně k nadměrnému rušení tohoto druhu. Tokaniště se soustředí do kosených luk na okraji velkých ploch sukcesních porostů s rašeliništi. Oblast tokaniště a navazujících mokřadů obývá druh po celý rok. Citlivost druhu se mění s roční sezónou a typem rušení. Druh je navíc mobilní a v různých obdobích toku preferuje různé lokality. Citlivost lze dovést po celé období roku tj. tok, sezení na vejcích, vyvádění kuřat, sběr potravy, zejména bobulovin, zimování. V rámci období toku, hnízdění, vyvádění mláďat a zimování je citlivý na rušení od úrovně návštěvnosti jedinců/ měsíc včetně. Mimo toto období je citlivý na rušení od úrovně rušení jedinci/den včetně. Podkladem pro vymezení těchto lokalit byly výsledky monitoringu výskytu tetřívka obecného (mezinárodní projekt Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 – 2020 pod názvem: *Přeshraniční mapování lesních ekosystémů – cesta ke společnému managementu NP Šumava a NP Bavorský les*“, jehož realizace probíhala od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2019) a nálezová databáze ochrany přírody ČR (NDOP). Až do poloviny 20. století se tetřívěk obecný vyskytoval na většině území jižních Čech, poté však velmi rychle vymizel a jeho recentní výskyt je omezen pouze na Šumavu. I zde je populační trend negativní, v západočeské části Šumavy přežívá již posledních několik exemplářů. Hlavními šumavskými biotopy tetřívka jsou rašeliniště, rašelinné březiny a mozaika sukcesních stadií s hojným zastoupením břízy, která je významným zdrojem potravy, hlavně v zimě. Tokaniště se nacházejí na okolním bezlesí.

Tetřívka obecná žije v polygamii a od poloviny března, někdy již koncem února začíná tok, který trvá do května, někdy až do konce června. Nejprve jednotliví kohoutci, či skupiny střídají stanoviště a hledají vhodné tokaniště a tok pouze naznačují. Vlastní tok probíhá na zvláštních tokaništích, jež bývají po desetiletí stálá. Na tokaništích obsazují samci teritoria jak v centrální, tak v okrajové části, dle dominance. Centrální kohoutci obstarají na tokaništi 85 – 98% kopulací. Místo pro hnízdo vybírá slepice, jež taktéž sama inkubuje a stará se o kuřata. Hnízdem je kotlinka na zemi v porostu různých bylin nebo křovin, ve smrkovém náletu apod. Hnízdění začíná v květnu až červnu, zpravidla asi 10 dnů po oplození, náhradní snůšky jsou ještě v červenci. Vejce jsou snášena v intervalu 36 – 48 hodin, bývá jich 6 – 11, délka inkubace 25 – 27 dnů. Mláďata hnízdo opouštějí ihned po oschnutí, samice je odvádí na potravní stanoviště, rozhrabuje jim půdu, nebo jim potravu i předhazuje, zpočátku především hmyz. Mláďata se vyvíjejí velmi rychle, ve stáří 1 týden poletují, ve 2 týdnech jsou schopna uletět i větší vzdálenost. Před nebezpečím se ukrývají přitíštěním k zemi. Po dobu 1 – 1,5 týdne přespávají pod slepicí, do stáří 1 – 1,5 měsíce na zemi. V rodinách se zdržují do konce srpna až září, pak se rozdělují do skupin dle pohlaví. Pohlavní vyspělost v 10 měsících, samci se však páří výjimečně před dosažením 2 let.

Negativní vliv rušení ve fázi toku spočívá zejména v narušení složitého rituálu, kdy je nutná stimulace slepic chováním kohouta k dozrání etologického rituálu. Rušení v době toku může způsobit až neoplození samic. Nedojde-li v této reprodukční periodě k oplození samice, ta vypadává z reprodukčního cyklu pro danou sezónu. U málopočetných populací toto může mít fatální vliv na existenci druhu. Navrhované opatření by spolu v kombinaci se zvýšenou aktivitou strážní služby mělo vést k omezení rušivé činnosti. Velmi důležité pro přežití šumavské populace, která čítá cca 100 ex. (to je některými autory považováno za absolutní minimum pro střednědobé přežití populace) je striktní ochrana všech tokanišť, z hlediska genetické diverzity mají zcela zásadní význam hromadná tokaniště.

Lokalita Cazov je převážně bezlesá krajina s významným tokaništěm tetřívka obecného. Tato oblast navazuje na klidové území Stráženská slat', do které je zakázán vstup, která je prokazatelně hnízdištěm a zimovištěm tetřívka obecného. Lokalita Cazov slouží jako velmi významné tokaniště tetřívka obecného, přiléhající rašeliniště Stráženská slat' slouží jako reprodukční biotop a zimoviště tohoto zvláště chráněného druhu. Význam území zvyšuje aktivní management na bavorské straně lokality od roku 2002 organizací Landesbund für Vogelschutz in Bayern, s cílem uchovat tuto lokální populaci tetřívka. Populační trend během posledních let je mírně vzrůstající, což je výjimkou mezi šumavskými lokalitami. Jako velmi nadějná si zasluhuje plnou ochranu. Význam spočívá již v samotné velikosti lokální populace, jedná se o druhou nejpočetnější lokální populaci na území NP Šumava. Jedná se o lokalitu s potenciálem udržení druhu, vzhledem k dostatečné rozloze vhodného biotopu, aktivním managementům na území Německa a i omezením vstupu na území České republiky i pozitivnímu populačnímu trendu. Jedná se ovšem o lokalitu velmi silně ohroženou rušivými vlivy člověka. Lokalita se nachází v těsné blízkosti hlavního silničního tahu k hraničnímu přechodu Strážný, jež je zdrojem trvalého, dlouhodobého hluku. Severním okrajem vede také turistická stezka a cyklostezka bez omezení provozu – to je zásadní problém z hlediska rušení v období toku. Z tohoto důvodu je navržena sezónní časové omezení vstupu pro oblast Cazov (v mapovém podkladu označena D8).

Lokalita Dobrá je převážně bezlesá krajina s významným tokaništěm tetřívka obecného. Tato oblast navazuje na území Vltavského luhu, kam je omezen vstup a je považován za hnízdiště a zimoviště tetřívka obecného. Velmi významné tokaniště pro tetřívka obecného, navazuje přímo na lokality celoročního výskytu ve Vltavském luhu. Jedná se o tokaniště, jež je využíváno zčásti tetřívky obecnými přelétající z Vltavského luhu, která je v současnosti pro přežití druhu v oblasti Šumavy klíčová. Ptáci jsou v lokalitě velmi silně rušeni činností člověka, zejména nadměrnou návštěvností birdwatchery a fotografy, kdy jsou organizovány celé zájezdy tuzemských i zahraničními amatérskými ornitology. Odstraněním „tetřívčích bud“ se situace s fotografy výrazně zlepšila, nicméně dnes využívají přenosné kryty. Problémem je vstup veřejnosti s volně pobíhajícími psi. Tímto segmentem nevede žádná značená trasa. Západní okraj lemuje žlutá turisticky značená trasa. Jižní část kopíruje veřejná komunikace s trvale či sezónně obývanými domy a pohyb místních i návštěvníků přes louky svažujícími se k řece je využíván pro procházky anebo zkracování cesty mezi značenými trasami. Z tohoto důvodu je navržena sezónní uzávěra v lokalitě Dobrá do 31. 5. 2024 a od 1. 3. do 31. 5. 2025 a od 1. 3. do 31. 5. 2026 v denní době od 18:00 do 10:00 hodin (komunikace „K lávce“ není součástí vymezené plochy).

Mapové podklady a omezení vstupu vychází z dokumentu Klidové území tetřívka obecného, jeřába popelavého a perlorodky říční. Návrh klidového území NPŠ, cest a tras navržených k vyhrazení v klidových územích připravený pro jednání o dohodě Rady NPŠ dle § 20 odst. 3 ZOPK, Vimperk 2024. Tento návrh prozatím není platný, proto v současné době ve vymezených lokalitách není klidové území, se kterými se v nových klidových území počítá a jsou zahrnuty v návrhu.

Připomínky:

Dne 26. 2. 2024 pod čj. NPS 02177/2024 orgán ochrany přírody obdržel písemnost o nesouhlasu Městysu Strážný, Strážný 23, 384 43 Strážný (dále jen „Městys Strážný“), kdy nesouhlasí s Návrhem opatření obecné povahy č. 1/2024 k omezení přístupu veřejnosti do míst výskytu tetřívka obecného. V dokumentu uvádí že, „Dne 15. 2. 2024 byla Radou NP Šumava schválena klidová území a jedno z nich se týká právě lokality Dolní Cazov – Dolní silnice. Návrh opatření obecné povahy č. 1/2024 postihuje duplicitně tuto lokalitu, protože vstup do ní bude omezen právě z titulu schválení nových klidových území. Není tedy důvod vyhlášovat OOP až do roku 2026. K tomuto orgán ochrany přírody dodává, že je pravdou, že Rada NP schválila návrh klidových území, nicméně toto opatření nenabýlo platnosti. Jelikož Ministerstvo životního prostředí, bude vydávat OOP klidových území po částech, není schopen orgán ochrany přírody říci, kdy, respektive jaký rok vyhlásí za klidové území okolí Strážného, proto orgán ochrany přírody vydal OOP do roku 2026, kdy se domnívá, že v tomto roce budou již platit nová vymezená klidová území. Z tohoto výše uvedeného musí postupovat orgán ochrany přírody dle současných platných vymezených klidových území, kdy v této konkrétní oblasti není současně vymezeno.

Dále Městys Strážný připomínkoval početnost tetřívka obecného, cit.: „Návrh OOP se opírá o výsledky monitoringu výskytu tetřívka obecného, jehož realizace proběhla v letech 2017-2019. V uplynulých pěti letech značně vzrostl počet divokých prasat, která svou přítomností určitě tetřívka ruší a dále především vlků. Z tohoto důvodu nemusí být data z výše zmíněného monitoringu po tak dlouhé době relevantní.

Odborné oddělení Správy Národního parku Šumava eviduje pozorování dvou tokajících tetřívků na lokalitě Dolní Cazov (loňské jaro) nicméně nelze s určitou přesností říci, zda-li jich netokalo více.

Predace je jev působící na populace miliony let. Současné poznatky podporují hypotézu, že zvýšená predace je důsledkem negativní antropogenní činnosti (Prädation und der Schutz bodenbrütender Vogelarten in Deutschland volně přístupné na: <https://www.researchgate.net/publication/228368834> Prädation und der Schutz bodenbrütender Vogelarten in Deutschland).

Ze studie Lebensraumverbesserungsmaßnahmen für Auer- Birk- und Haselwild in einem obersteirischen Gebirgsrevier (volně přístupný na: <https://jagdwirt.at/Jagdwirt-Lehrgang/Abschlussarbeiten>) je patrné, že na populaci tetřevovitých ptáků nemají fatální vliv, avšak populace musí být v dobrém fitness. Nezpůsobovat jim nadměrný stres (rušením, při sběru potravy, při rozmnožování...). Dále je z této studie patrné, že po splnění, co nejvíce požadavků tetřevovitých ptáků na prostředí (zlepšení biotopu) se zlepší i stav populace těchto druhů (zvýší se počet a i hustota na dané lokalitě). Zlepšení biotopu a zamezení, co nejvíce rušivých elementů sníží šance predátorů na úspěšný lov. V neporušeném ekosystému, ve kterém mají tetřevovité ptáci, co nejideálnější podmínky pro život, by ztráty způsobené predátory neměly mít trvale negativní dopad na vývoj populace. Dále ze studie vychází, že neexistují žádní predátoři, kteří by se přímo specializovali na tetřevovité ptáky. Jiné to je u klesající nebo strádající populace, proto se snažíme o jeho ochranu a o posílení populace. Problémy tohoto typu vyžadují rozsáhlá protioopatření. Z praktického hlediska je třeba začít hledat v konceptech ve zvláště chráněných územích, tím je i národní park.

Orgán ochrany přírody tuto doručenou písemnost vyhodnotil jako připomínku. Dle ustanovení § 172 odst. 5 správního řádu, jsou za osoby, které mohou podávat námítky, považovány vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohou být opatřením obecné povahy dotčeny. Z obsahu písemného podání Městysu Strážný lze vyvodit, že je zde připomínkovan proces vyhlášení klidových území a početnost tetřívků, navíc se stanovena úprava pohybu osob nevztahuje na vlastníky dotčených pozemků a na subjekty na těchto pozemcích hospodařících na základě nájmu (pachtu). Předmětné opatření obecné povahy bylo stanoveno tedy tak, aby co nejméně zasáhlo do práv jednotlivých vlastníků a nájemců pozemků a současně byla zajištěna ochrana silně ohroženého druhu živočicha.

Tyto omezení vstupu nabydou platnosti od článku 2 bodu 2 o tomto opatření obecné povahy v souladu se správním řádem.

Článek 4

Závěrečná ustanovení

Do opatření obecné povahy o zákazu vstupu z důvodu ochrany přírody, včetně příloh a odůvodnění může každý nahlédnout u Správy Národního parku Šumava a též na úředních deskách Správy Národního parku Šumava, Městysu Strážný, Obecního úřadu Stožec a Městského úřadu Volary.

Článek 5

Účinnost

Z důvodu vážné újmy veřejného zájmu, kterým je ochrana zvláště chráněných druhů ptáků, nabývá v souladu s § 173 odst. 1 správního řádu toto opatření obecné povahy účinnosti dnem jeho vyvěšením.

Článek 6

Poučení

Podle § 173 odst. 2 správního řádu nelze proti opatření obecné povahy podat opravný prostředek.

Otisk úředního razítka

Mgr. Martin Pazourek
vedoucí odboru

Příloha:

- Mapy se zákresem lokalit s omezeným vstupem

ROZDĚLOVNÍK

Účastníci řízení dle ustanovení § 27 odst. 3 správního řádu:

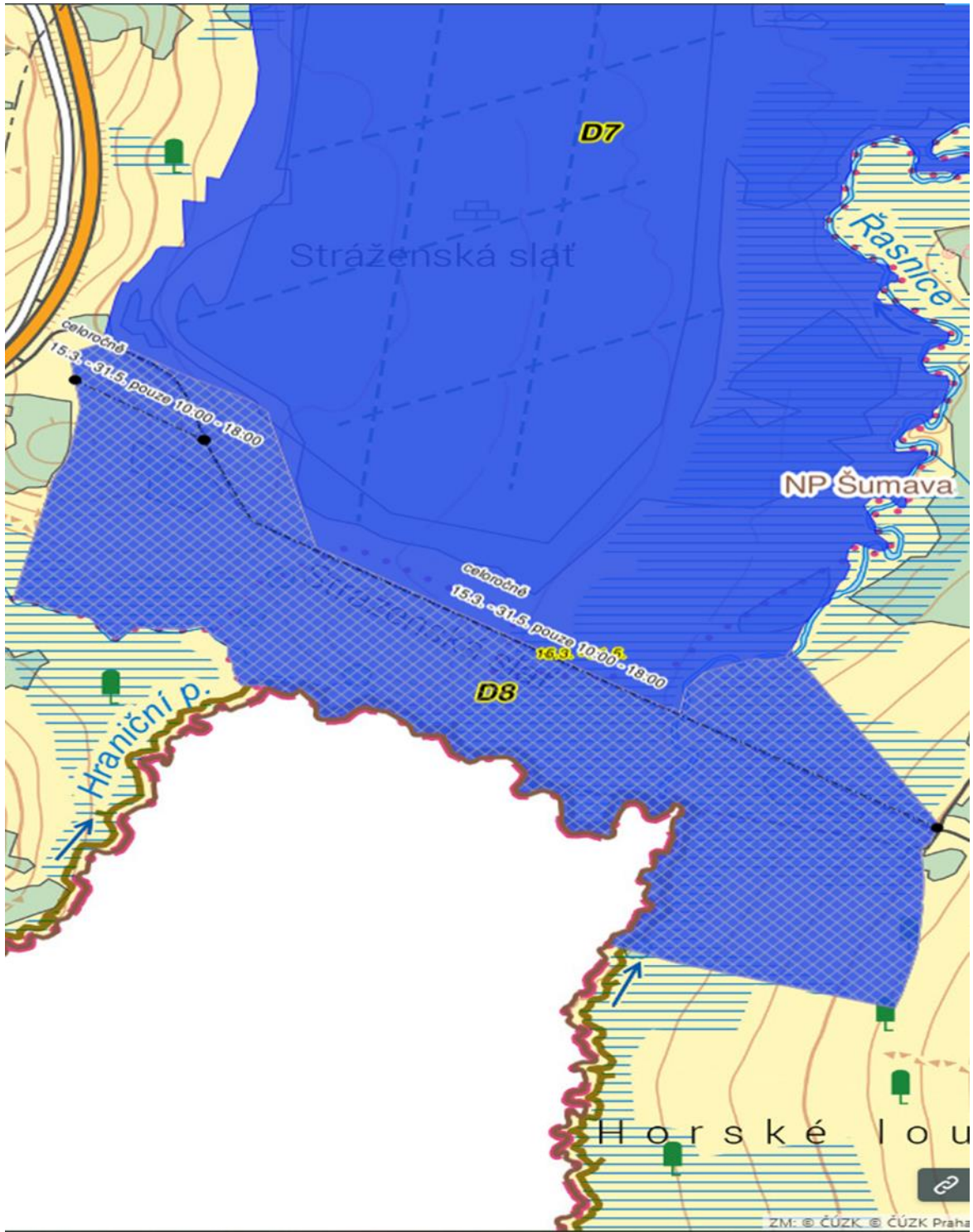
- *obdrží do vlastních rukou*
- Správa Národního parku Šumava, Odbor ochrany přírody, 1. máje 260, 385 01 Vimperk
- *obdrží prostřednictvím DS:*
- Obec Stožec, Stožec 54, 384 44 Stožec
- Městys Strážný, Strážný 23, 384 43 Strážný
- Město Volary, Náměstí 25, 384 51 Volary

Na vědomí (elektronickou poštou po nabytí právní moci):

- Správa NP Šumava, Odbor péče o ekosystémy NP – ÚP České Žleby
- Správa NP Šumava, Odbor péče o ekosystémy NP – ÚP Stožec
- Správa NP Šumava, Oddělení Územní pracoviště stráže a ochrany přírody
- Správa NP Šumava, Odbor ochrany přírody
- Správa NP Šumava, Oddělení krajinné ekologie

Příloha:

Lokalita Dolní Cazov

Lokalita Dobrá

